

Μάθημα 5^ο: Το νερό ταξιδεύει

Κάποιες λέξεις που τις χρησιμοποιούμε πολύ συχνά για συντομία δεν τις γράφουμε ολόκληρες.

Αυτές οι "κομμένες" λέξεις ονομάζονται **συντομογραφίες**.

δηλ. → δηλαδή

π.Χ. → προ Χριστού

Τα **αρκτικόλεξα ή ακρωνύμια** σχηματίζονται από τα αρχικά γράμματα των ονομάτων διαφόρων οργανισμών, εταιρειών, υπηρεσιών κ.λπ. Προφέρονται σαν μια λέξη, γράφονται με κεφαλαία χωρίς τελεία ανάμεσά τους, εκτός αν μια λέξη αποδίδεται με δυο γράμματα.

π.χ. ΟΤΕ = Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος

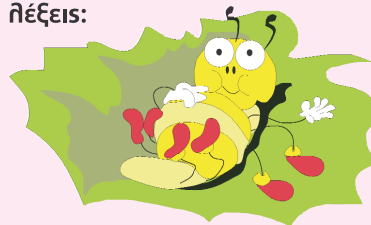
Αθλητά

ΠΡΟ.ΠΟ = Προγνωστικά Ποδοσφαίρου

1 Αντιστοίχισε τις συντομογραφίες με τις λέξεις:

ΝΔ	•	•	βλέπε
κ.λπ.	•	•	και λοιπά
κ.τ.λ.	•	•	κυρία
βλ.	•	•	και τα λοιπά
κα	•	•	νοτιοδυτικά

2 Γράφω δίπλα στις λέξεις τις συντομογραφίες τους: (εκ., αρ., Α., γραμμ., κ.ά, κοσ, αι., χγρ., λ.χ., κ.ο.κ.)

και ούτω καθεξής =
γραμμάρια =
χιλιόγραμμο =
αιώνας =
κύριος =

και άλλα =
λόγου χάρι =
Ανατολικά =
αριθμός =
εκατοστά =

Το νερό ταξιδεύει

Το φράγμα του Μόρνου κατασκευάστηκε το 1979 και είναι το ψηλότερο της Ευρώπης. Από την τεχνητή λίμνη του Μόρνου υδροδοτείται η Αττική.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του βιβλίου (σελ. 42-44)

1. Στο χάρτη φαίνεται η διαδρομή που κάνει το νερό από το φράγμα του Μόρνου για να φτάσει στην Αθήνα.

• Μπορείτε να περιγράψετε αυτή τη διαδρομή;

Από το Μόρνο το νερό φτάνει στην Αθήνα διασχίζοντας τους νομούς Φωκίδας, Βοιωτίας και Αττικής.

• Από πού αλλού προμηθεύεται νερό η Αθήνα;

Η Αθήνα προμηθεύεται νερό και από το Μαραθώνα.

2. Υπολογίστε πόσα χρόνια έχουν περάσει από τότε που κατασκευάστηκε το φράγμα του Μόρνου μέχρι σήμερα.

$2007 - 1979 = 28$ χρόνια έχουν περάσει από την κατασκευή του φράγματος ως σήμερα.

3. Γράφοντας με σύντομο τρόπο...

Συμπληρώστε τις παρακάτω συντομογραφίες με τη βοήθεια του λεξικού σας:

αρ. = αριθμός

π.Χ. = προ Χριστού

π.χ. = παραδείγματος χάρη

τ.μ. = τετραγωνικά μέτρα

δηλ. = δηλαδή

τηλ. = τηλέφωνο

κτλ. = και τα λοιπά

μ. = μέτρα

π.μ. = προ μεσημβρίας

μ.μ. = μετά μεσημβριαν

4. Στο κείμενο υπάρχει η λέξη υδραγωγείο. Βρείτε την στο λεξικό σας και γράψτε τη σημασία της.

Η δεξαμενή όπου συγκεντρώνεται νερό και διοχετεύεται με αγωγούς σε δίκτυα υδρεύσεως// Το σύνολο των συστημάτων που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά νερού από έναν τόπο σε δεξαμενή συγκέντρωσης και τη διοχέτευσή του μέσω αγωγών στο αστικό ή αγροτικό δίκτυο.
Προσοχή! Το σημάδι // σημαίνει την αλλαγή σημασίας μιας λέξης.

5. Οι λέξεις: υδραγωγείο, ύδρευση, υδρόβιος, υδροπλάνο, υδρατμός, υδραυλικός, υδατοσφαίριση, υδρόγειος, και υδροφόρα ανήκουν στην οικογένεια της αρχαίας ελληνικής λέξης "ύδωρ", που σημαίνει νερό.

Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις διαλέγοντας από την οικογένεια της λέξης "ύδωρ" την κατάλληλη λέξη, αφού τη βάλετε στη σωστή πτώση και στο σωστό αριθμό.

- Στα μικρά νησιά όπου είναι δύσκολο να φτιαχτεί αεροδρόμιο πηγαίνουμε με το **υδροπλάνο**.
- Η **υδατοσφαίριση** είναι ολυμπιακό άθλημα.
- Οι **υδρατμοί** δημιουργούνται από την εξάτμιση του νερού.
- Ο **υδραυλικός** επισκέυασε το χαλασμένο σωλήνα **ύδρευσης**.
- Στην πόλη μας κατασκευάστηκε καινούριο δίκτυο **ύδρευσης**.
- Στην τάξη μας έχουμε μια **υδρόγειο** σφαίρα.
- Οι **υδροφόρες** των Δήμων αντικατέστησαν τους νερουλιάδες.
- Η μόλιυση των λιμνών απειλεί τα **υδρόβια** πουλιά.

6. Γράψτε με μικρά γράμματα τις παρακάτω λέξεις και φράσεις που είναι γραμμένες με κεφαλαία στο χάρτη και τονίστε σωστά.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ ΥΛΙΚΗΣ, ΦΩΚΙΔΑ,
ΒΟΙΩΤΙΑ, ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΣΑΡΩΝΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΜΟΝΑΔΑ
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ

ταμειετήρας Ευήνου, υδραγωγείο Υλικής, Φωκίδα, Βοιωτία, Πειραιάς, Σαρωνικός κόλπος, μονάδα Ασπροπύργου

Το νερό ταξιδεύει

7. Θέλετε να μάθετε ποια είναι η διαδρομή που ακολουθεί το νερό για το φτάσει στις βρύσες των σπιτιών σας; Ρωτήστε τους γονείς σας ή αναζητήστε πληροφορίες από το δήμο ή την κοινότητά σας.

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν να συγκεντρώσετε τις απαραίτητες πληροφορίες:

- πότε κατασκευάστηκε το δίκτυο ύδρευσης;
Στον οικισμό Περιστερία το δίκτυο ύδρευσης κατασκευάστηκε το 1995.
- πού βρίσκεται το υδραγωγείο;
Το υδραγωγείο βρίσκεται στη Σαλαμίνα.
- πώς γινόταν, πριν την κατασκευή του δικτύου, η ύδρευση της περιοχής σας;
Πριν την κατασκευή του δικτύου η ύδρευση γινόταν από πηγάδια ή νερουλάδες.
- ποια είναι η πορεία του νερού από το υδραγωγείο μέχρι τις βρύσες του σπιτιού σας;
Μέσω των κεντρικών υπόγειων σωλήνων το νερό φτάνει στο σπίτι μας.
- γίνεται κάποια επεξεργασία του πόσιμου νερού και πού;
Το νερό χλωριώνεται όμως και πάλι είναι ακατάλληλο για να καταναλωθεί, έτσι το χρησιμοποιούμε για πότισμα και για την καθαριότητα.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Τετραδίου Εργασιών (σελ. 29-31)

1. Το νερό μπορεί να είναι ελεύθερο αγαθό, αφού η φύση μας το προσφέρει δωρεάν. Όμως η αποθήκευσή του, η μεταφορά του, ο καθαρισμός του και η διανομή του έχουν μεγάλο κόστος. Γι' αυτό το λόγο το νερό έχει τιμή και πωλείται.

Τι μπορούμε να δούμε σε μια απόδειξη λογαριασμού ύδρευσης:

- Γράψτε σε κάθε τετραγωνάκι στο λογαριασμό του νερού τον αριθμό που αντιστοιχεί.
 1. Στην ποσότητα του νερού που καταναλώθηκε σε κ.μ. (κυβικά μέτρα).
 2. Στα στοιχεία του καταναλωτή.
 3. Στο συνολικό ποσό που πρέπει να πληρωθεί.
 4. Στην περίοδο κατανάλωσης.
 5. Στη λήξη προθεσμίας πληρωμής.

1 Κατανάλωση = 40 κ.μ.

2 Στοιχεία καταναλωτή = Κοτσώνης Νικόλαος, Αντιοχείας 35, Τ.Κ. 26333

3 Πληρωτέο ποσό = 39,00 ευρώ

4 Περίοδος κατανάλωσης = 8/6/2006 έως 12/9/2006

5 Λήξη προθεσμίας πληρωμής = 14/11/2006

- Αναζητήστε στον τελευταίο λογαριασμό ύδρευσης και αποχέτευσης του σπιτιού σας αυτά τα στοιχεία που υπάρχουν στο λογαριασμό του Δήμου Πατρέων και κυκλώστε τα.

1 Κατανάλωση = 116 κ.μ.

2 Στοιχεία καταναλωτή = Φωτεινή Παπαδοπούλου, Κυκλάδων 12, Τ.Κ. 13125

3 Πληρωτέο ποσό = 148,35 ευρώ

4 Περίοδος κατανάλωσης = 1/1/2007 έως 31/3/2007

5 Λήξη προθεσμίας πληρωμής = 15/5/2007

- * Τα στοιχεία που παραθέτουμε παραπάνω είναι ενδεικτικά.

Το νερό ταξιδεύει

2. Στο λογαριασμό Ύδρευσης υπάρχουν αρκτικόλεξα. Συμπληρώστε δίπλα τους ολόκληρες τις λέξεις από τις οποίες σχηματίστηκαν:

ΤΚ: Ταχυδρομικός Κώδικας

ΦΠΑ: Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

• Γράψτε τα αρκτικόλεξα των παρακάτω λέξεων:

Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων = ΙΚΑ

Όργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος = ΟΤΕ

Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία = ΕΜΥ

Ευρωπαϊκή Ένωση = ΕΕ

Προσοχή! Δε βάζω τελεία ανάμεσα στα γράμματα.

3. Τι άλλο μπορείς να κάνεις εσύ για να μη ξοδεύεις άσκοπα το νερό...

- όταν πλένεις τα δόντια σου;
Πρέπει να κλείνω τη βρύση όσο πλένω τα δόντια μου.
- όταν πλένεις τα πιάτα;
Πρέπει να βάζω νερό σε μια λεκάνη για να σαπουνίσω από αυτό όλα τα πιάτα και όσο τα ξεβγάζω να μην αφήνω το νερό να τρέχει.
- όταν κάνεις μπάνιο;
Πρέπει να κλείνω τη βρύση όσο λούζομαι ή τρίβομαι με το σφουγγάρι.
- όταν περισσεύει νερό στο ποτήρι που πίνεις;
Μπορώ να ποτίζω τις γλάστρες με το περισσευούμενο νερό και όχι να το χύνω.

